

אלא לאשתי הייתי קורא: "ביתי", כי היא עיקר הבית, שכל צרכי הבית נעשים על ידה, ונאמר [משלי יד א]: "חכמות נשים בנתה ביתה".

ולשורי הייתי קורא: "שדי", כי הוא עיקרו של שדה, וכתיב [משלי יד ד]: "ורוב תבואות בכח שור".

הנהו יתמי [אותם יתומים], דהוו סמיכי נבי החיא סבתא [שסמכו את עצמם אצל אותה זקנה].

הוה להו תורתא [פרה], שקלה זובינתה ניהליהו [מכרה אותה לאחרים].

אתו [באו] קרובים לקמיה דרב נחמן להתלונן על אותה סבתא.

אמרו ליה הקרובים לרב נחמן: מאי עבדתה דזבנא, כלומר, מי מינה אותה אפוטרופוס, ואיך יכולה היא למכור!?

אמר להו רב נחמן: "יתומים שסמכו אצל בעל הבית" תנו, כלומר הרי שנינו שאדם נעשה אפוטרופוס, על ידי שסמכו אצלו היתומים, אף שלא מינוהו בית דין, ולא אבי יתומים. (26)

שבת, (25) הווי קא מינצו כהדי הדדי [היו מתקוטטים זה עם זה].

איכלע [הזדמן] רבי מאיר להתם [לאותו מקום] עכבינהו [מנעם מלהתקוטט] תלתא בי שמשי, עד דעבר להו על ידי זה שלמא [שהשלימו ביניהם].

שמעיה [שמע] רבי מאיר את השטן, דקאמר: ווי [לשון צער] דאפקיה רבי מאיר להווא גברא מביתיה [שהוציא רבי מאיר לאותו אדם מביתו] ועל עצמו היה אומר, כי במקום מצה ומריבה שם ביתו של השטן.

ההוא אפוטרופוס, דהוה בשבכותיה [בשכנותו] דרבי יהושע בן לוי, דהוה קא מזבין [מוכר] ארעא שלא היתה נצרכת ליתומים זבין תורי [קונה שוורים] לצורך עבודת השדה ולא אמר ליה רבי יהושע בן לוי ולא מידי [מאומה].

כי סבר לה רבי יהושע בן לוי כרבי יוסי שהשור הוא עיקר השדה, ולפיכך רשאי הוא למכור שדה ולקנות שוורים.

דתניא: אמר רבי יוסי: מימי [מעודי] לא קריתי לאשתי: "אשתי".

ומימי לא קריתי לשורי: "שורי".

בין השמשות. [ושם מאמר כו שנת תשלא, ביאר את הטעם לכך ש"ביתו" של השטן, הוא מקום המריבה].

26. ואף על פי שאשה היתה, ואין עושין אשה לאפוטרופוס, אביהן של יתומים היה רגיל למנותה בחייו, וכבר שנינו: "ואם מינן אבי יתומים, הרשות בידן", "פני יהושע" על פי הרשב"א; וה"כתב סופר" תירץ, על פי מה

בא לאביהן באיסור, אין בית דין צריכין למנוע את האפוטרופוס מלגרום להם הפסד, אף דפשיטא שאסור להזיקן בידים.

25. רש"י. כי סתם "בי שמשי" היינו ערב שבת, ראה כתובות קג א ברש"י ד"ה בי שמשי. וראה במהר"ם שי"ף ובשיחות מוסר (להגר"ח שמואלביץ זצ"ל) מאמר לג שנת תשלב, ביאור עניינו של השטן לחרור ריב דווקא בערב שבת